

עליונים, אבל הפסוק עומד בפשוטו.

בא ראה, יעקב השלם שבאבות היה, כמו שנאמר (בראשית כה) ויעקב איש תם וגו'. מה זה איש תם? שנתקן מן החכמה שלמעלה ומהחכמה שלמטה, והינו שכתוב ישב אהלים. שני אהלים הם - אהל שנקרא לפנים מן הפרגוד, ואהל שנקרא אחורי הפרגוד, וכלול היה משני צדדים - מבתי פנימיים ומבתי חיצוניים, ומי למד את יעקב כל זה?

בא ראה, שהרי אותן שנים שהיה טמון וגנוז עם שם ועבר, שם למד אותו חכמה עליונה של בתי פנימיים. ועבר למד אותו בשפות [חכמה] תחתונה, וסימן לדבר - (יהושע כד) בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. מה זה בעבר הנהר? אלא סוד הוא, שכל מיהם של אותם קדמונים לא היו לומדים אלא חכמה תחתונה שבאה מבתי חיצוניים שנקראים אחורי הפרגוד, ובאותם שאחורי הפרגוד היו דברים, והיו מודיעים להם דברים שעתידים לבא לעולם, טוב או רע, ואז היו כל אותם דורות, עד שבא אותו צד הקדשה והמשיך לו לאברהם והודיעו דברים של שרש שנמשכים לעולם שלהם מבתי פנימיים, ומשם שואבים כל אלו שנקראים בתי חיצוניים, ומשם מתהווים קצת דברים, לא הכל, וסימן לדבר - מתמצית גופה של ארץ ישראל העולם שותה.

ומשעה זו שעמד אברהם אבינו, עליו השלום, על אותו צד הקדשה, שממנו הכל יוצא ושופע ובו הכל תלוי, יצא לו לשעתו מצד זה שהם בני עבר

רמיזין בהו, אבל קרא בפשטיה קאי. תא חזי, יעקב שלימא דאבהן הוה, כמה דאת אמר (בראשית כ"ה) ויעקב איש תם וגו' מאי איש תם דאשתכלל מחכמתא דלעילא ומחכמתא דלתתא והיינו דכתיב יושב אהלים, תרין אהלים ניהו. אהל דאיקרי לפנים מן הפרגוד ואהל דאיקרי אחורי הפרגוד וכליל הוה מתרין סטרין, מבתי גואי ומבתי בראי ומאן אוליה ליה ליעקב כולי האי.

תא חזי, דהא אינון שני דהוה טמיר וגניז בהדיהו דשם ועבר, שם אוליה ליה חכמתא עלאה דבתי גואי. ועבר אוליה ליה חרשתא (ס"א חכמתא) תתאה וסימניה (יהושע כ"ד) בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. מאי בעבר הנהר אלא רזא הוא דכל יומיהון דאינון קדמאי לא הוו אוליהן אלא חכמתא תתאה דאתייהא מבתי בראי דאיקרי אחורי הפרגוד ובאינון דאחורי הפרגוד הוו מתדבקין והוו מודיעין לון מילין דעתידין למיתי לעלמא ביש או טב וכדין הוו כל אינון דרין עד דאתא ההוא סטרא דקדושא עלאה ואמשיך ליה לאברהם ואודע ליה מלין דשרשא דאתמשכאן לעלמא דלהון מבתי גואי ומתמן שאבין כל אינון דאקרון בתי בראי ומתמן מתהוון קצת מילין לא כללא, וסימניה מתמצית גופה של ארץ ישראל העולם שותה.

ומהאי שעתא דקאים אברהם אבינו עליו השלום על ההוא סטרא קדישא דמיניה כללא נפיק ונגיד וביה כללא תליין נפק ליה לשעתיה מהאי סטרא דאינון בני עבר הנהר ואתא ליה לאשתעשעא בארעא

הנהר, וכא לו להשתעשע בארץ הקדושה. זהו שכתוב (יהושע כד) ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולף אותו בכל ארץ פנעז. ארץ פנעז ממש, ארץ ששאר החילות העליונים נשברים תחתיה שם, ואין להם קיום עמה: ע"כ מההשמות

אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתנו וגו'. רבי חייא פתח, (תהלים קכא) ה' לשמרך מפל רע ישמר את נפשך. פיון שאמר ה' ישמרך מפל רע, לשם מה ישמר את נפשך? אלא ה' ישמרך מפל רע - בעולם הזה, ישמר את נפשך - באותו עולם.

שמירה של העולם הזה הוא, להיות האדם שמור מכמה מינים רעים מקטרגים שהולכים לקטרג בני האדם בעולם ולדבק בהם. באותו העולם מה זה? כמו שאמרנו, כשיוצא אדם מן העולם הזה, אם הוא זוכה - נשמתו עולה ומתעשרת במקומה, ואם לא - כמה קבוצות של מחבלים מזמנים למשך אותו לגיהנם ולמסר אותו בידי דומה, שנמסר למנה על הגיהנם, ושלא עשרה אלף רבוא ממנים עמו, וכלם מזמנים על נפשות הרשעים.

בא ראה, שבעה מדורים יש בגיהנם, ושבעה פתחים. ונשמת הרשע נכנסת, וכמה מלאכי חבלה, רוחות, שומרי השערים, ועליהם מנה אחד בכל שער ושער, ונשמות הרשעים נמסרות לאותם ממנים על ידי דומה. פיון שנמסרות בידיהם, סותמים שערים של אש לזה.

שחרי יש שערים אחר שערים. כל השערים פתוחים וסותומים, החיצוניים פתוחים והפנימיים סותומים, ובכל שבת ושבת כלם

קדישא. הדיא הוא דכתיב, (יהושע כ"ד) ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולף אתו בכל ארץ פנעז. ארץ פנעז ממש ארעא דשאר חילין עלאין תבירין תחותיה תמן ולית להון קיומא בהדה: (עד כאן מההשמות)

אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתנו וגו'. רבי חייא פתח, (תהלים קכא) ה' ישמרך מפל רע ישמר את נפשך, פיון דאמר ה' ישמרך מפל רע, אמאי ישמר את נפשך. אלא ה' ישמרך מפל רע, בהאי עלמא. ישמר את נפשך בההוא עלמא.

שמירה דהאי עלמא הוא, למהוי נטיר בר נש מכמה זינין בישין מקטרגין, דאזלין לקטרגא בני נשא בעלמא, ולא תדבקא בהו. בההוא עלמא מאי הוא, כמה דאמרן. פד נפיק בר נש מהאי עלמא, אי איהו זכי, נשמתא דיליה סלקא ואתעשרת באתריה. ואי לא, כמה חבילין טריקין אזדמנן, לאנגדא ליה לגיהנם, ולא מסרא ליה בידי דדומה, דאתמסרא לממנא על גיהנם, ותליסר אלף רבוא ממנן עמיה, וכלהו אזדמנן על נפשייהו דחייביא.

תא חזי, שבעה מדורין אית ביה בגיהנם, ושבעה פתחין. ונשמתא דחייביא עאלת, וכמה טריקין, טהירין, נטורי תרעי, ועלייהו חד ממנא בכל תרעא ותרעא, ונשמתהון דחייביא אתמסרון לאינון ממנן, על ידי דדומה. פיון דאתמסרן בידייהו, סתמין תרעין דאשא דמלהטא.

דהא תרעין בטר תרעין הוו, תרעין פלהו פתיחין וסתימין, אינון דלבר פתיחין, דלגו סתימין. ובכל שבת ושבת פלהו פתיחין, ונפקין חייביא עד אינון פתיחין